

Na osnovu člana 16 stav 2 i člana 44 stav 2 tačka 3 Zakona o Centralnoj banci Crne Gore ("Službeni list CG", br. 40/10, 6/13, 70/17 i 125/23), Savjet Centralne banke Crne Gore, na sjednici održanoj 11.04.2024. godine, donio je

ODLUKU

O BLIŽIM USLOVIMA I NAČINU DAVANJA KREDITA KREDITNIM INSTITUCIJAMA U SLUČAJU POTREBA ZA LIKVIDNOŠĆU

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovom odlukom utvrđuju se bliži uslovi i način davanja kredita kreditnim institucijama kojima je Centralna banka Crne Gore izdala dozvolu, odnosno odobrenje za rad, u slučaju potreba za likvidnošću (u daljem tekstu: kredit za likvidnost).

Član 2

Centralna banka Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka) može kredit za likvidnost dati kreditnoj instituciji koja je solventna u smislu zakona kojim se uređuju kreditne institucije.

Odobreni kredit za likvidnost kreditna institucija je dužna da koristi isključivo za izmirivanje dospjelih obaveza prema deponentima i drugim povjeriocima kreditne institucije.

O korišćenju sredstava iz kredita za likvidnost za namjene iz stava 2 ovog člana kreditna institucija je dužna da vodi posebnu evidenciju.

Član 3

Kredit za likvidnost Centralna banka može dati kreditnoj instituciji kao:

- 1) dnevni kredit za likvidnost,
- 2) noćni kredit za likvidnost, ili
- 3) kredit za hitnu podršku likvidnosti.

Savjet Centralne banke može odrediti sredstva iz kojih Centralna banka daje kredite za likvidnost.

Član 4

Centralna banka može dati kreditnoj instituciji dnevni kredit za likvidnost i noćni kredit za likvidnost pod uslovom da je obezbijeđen dužničkim hartijama od vrijednosti koje je emitovala država Crna Gora, države članice Evropske unije i međunarodne finansijske institucije - prenosom prava svojine na tim hartijama od vrijednosti na Centralnu banku kroz repo transakciju (transakcija prodaje ovih hartija od vrijednosti sa obavezom reotkupa) – (u daljem tekstu: repo transakcije) ili konstituisanjem založnog prava na tim hartijama od vrijednosti u korist Centralne banke.

Centralna banka može dati kreditnoj instituciji kredit za hitnu podršku likvidnosti pod uslovom da je obezbijeđen hartijama od vrijednosti koje je emitovala država Crna Gora, države članice Evropske unije i međunarodne finansijske institucije - prenosom prava svojine na tim hartijama na Centralnu banku kroz repo transakcije ili konstituisanjem založnog prava na tim hartijama u korist Centralne banke, ili drugim sredstvima obezbjeđenja koje Centralna banka ocijeni prihvatljivim, osim nepokretnosti.

Član 5

Nominalna vrijednost hartija od vrijednosti koje je emitovala država Crna Gora, države članice Evropske unije i međunarodne finansijske institucije, odnosno tržišna vrijednost drugih sredstava obezbjeđenja koja se daju za obezbjeđenje kredita za likvidnost mora iznositi najmanje 115% vrijednosti kredita.

Kada Centralna banka ocijeni da vrijednost sredstava obezbjeđenja kredita za hitnu podršku likvidnosti nije dovoljna za obezbjeđenje potraživanja po osnovu tog kredita, kreditna institucija je dužna da, na zahtjev Centralne banke, obezbijedi dodatna sredstva obezbjeđenja iz člana 4 ove odluke i/ili da vrati odgovarajući dio kredita.

Član 6

Za sredstva obezbjeđenja iz člana 4 ove odluke koja imaju rok dospijeca, taj rok mora biti duži od roka dospijeca kredita za likvidnost.

Član 7

Pravo svojine ili založno pravo na sredstvima obezbjeđenja iz člana 4 ove odluke konstituiše se u korist Centralne banke u skladu sa propisima i odredbama ovog člana.

Upis prava svojine ili založnog prava na domaćim hartijama od vrijednosti iz člana 4 ove odluke vrši se na vlasničkom računu imaoca tih hartija od vrijednosti u registru hartija od vrijednosti koji se u Crnoj Gori vodi u skladu sa zakonom.

Upis prava svojine ili založnog prava na stranim hartijama od vrijednosti iz člana 4 ove odluke vrši se kod Clearstream Banking, sa sjedištem u Luksemburgu.

Upis založnog prava na drugim sredstvima obezbjeđenja iz člana 4 ove odluke vrši se u skladu sa opštim propisima.

Član 8

Za odobravanje kredita za likvidnost kreditna institucija podnosi zahtjev Centralnoj banci, ukoliko ovom odlukom nije drugačije određeno.

Zahtjev za odobravanje kredita za likvidnost sadrži naročito:

- 1) iznos kredita za likvidnost koji se traži, i
- 2) podatke o vrsti i vrijednosti sredstava koja se nude za obezbjeđenje kredita za likvidnost, a za sredstva obezbjeđenja koja imaju rok dospjeća i rok njihovog dospjeća.

Kreditna institucija je dužna da, uz zahtjev iz stava 1 ovog člana, Centralnoj banci dostavi dokaz o vlasništvu nad sredstvima obezbjeđenja koja se nude za obezbjeđenje kredita za likvidnost i o mogućnosti prenosa prava svojine nad hartijama od vrijednosti kroz repo transakciju, odnosno mogućnost konstituisanja založnog prava nad sredstvima obezbjeđenja.

Član 9

O davanju kredita za likvidnost Centralna banka zaključuje sa kreditnom institucijom ugovor o kreditu za likvidnost, uz sredstva obezbjeđenja utvrđena ovom odlukom (u daljem tekstu: ugovor).

Ugovorom se utvrđuje naročito: vrsta kredita za likvidnost koji se daje, iznos kredita koji se daje, rok na koji se kredit daje, način vraćanja kredita, kamata i naplata drugih potraživanja, sredstva obezbjeđenja kredita, upis i prestanak prava svojine, odnosno založnog prava Centralne banke nad sredstvima obezbjeđenja, način i uslovi za raskid ugovora.

Član 10

Uplatu sredstava odobrenog kredita za likvidnost Centralna banka vrši na račun kreditne institucije kod Centralne banke, nakon zaključenja ugovora i prijema odgovarajućeg dokaza o upisu prava svojine, odnosno založnog prava iz člana 7 ove odluke.

Član 11

Na iznos odobrenog kredita za likvidnost Centralna banka naplaćuje kamatu po kamatnoj stopi na godišnjem nivou.

Kamata iz stava 1 ovog člana se obračunava na dnevnoj osnovi množenjem iznosa kredita kamatnom stopom i dijeljenjem sa 360, a obračunati iznos se dodaje iznosu kredita koji se vraća Centralnoj banci.

Kamata se obračunava za radne i neradne dane, a plaća se prilikom otplate kredita.

Član 12

Kreditna institucija je dužna da, pri zaključenju ugovora o kreditu za likvidnost, a na ime obezbjeđenja naplate kamate, Centralnoj banci dostavi odgovarajući broj blanko sopstvenih mjenica, potpisanih i ovjerenih, kao i ovlašćenje za njihovu popunu.

Centralna banka može mjenice iz stava 1 ovog člana upotrijebiti i za naplatu potraživanja po osnovu nevraćenog dijela kredita za likvidnost.

Član 13

Centralna banka neće odobriti kredit za likvidnost kreditnoj instituciji koja ima neizmirene obaveze prema Centralnoj banci, ukoliko ovom odlukom nije drugačije određeno.

Član 14

Centralna banka može odbiti zahtjev kreditne institucije za davanje kredita za likvidnost ukoliko ocijeni da kreditna institucija ne ispunjava uslove za davanje kredita za likvidnost, da ponuđena sredstva obezbjeđenja nisu prihvatljiva za Centralnu banku ili da postoje druge okolnosti zbog kojih se kredit za likvidnost ne može dati.

Centralna banka može privremeno obustaviti davanje kredita za likvidnost određenoj kreditnoj instituciji ili svim kreditnim institucijama, kao i odrediti najveći iznos kredita za likvidnost određenoj kreditnoj instituciji ili svim kreditnim institucijama, o čemu će obavijestiti određenu kreditnu instituciju, odnosno kreditne institucije.

II. DNEVNI KREDIT ZA LIKVIDNOST

Član 15

Centralna banka može dati kreditnoj instituciji dnevni kredit za likvidnost (u daljem tekstu: dnevni kredit) ukoliko u toku radnog dana na računu kreditne institucije nema dovoljno sredstava za izvršavanje svih dospjelih obaveza.

Dnevni kredit kreditna institucija može koristiti pod uslovom da je za održavanje dnevne likvidnosti iskoristila 50% izdvojenih sredstava obavezne rezerve.

Član 16

Na iznos odobrenog dnevnog kredita Centralna banka naplaćuje kamatu po kamatnoj stopi u visini prosječne ponderisane aktivne efektivne kamatne stope (PPAEKS) na kredite koje odobravaju kreditne institucije, izračunate na posljednji dan u mjesecu koji prethodi mjesecu u kojem se odobrava ovaj kredit, uvećane za 0,5 procentnih poena.

Član 17

Kreditna institucija je dužna da dnevni kredit vrati Centralnoj banci istog radnog dana, najkasnije do isteka vremena predviđenog za razmjenu poruka za platne transakcije u skladu sa Dnevним terminskim planom rada RTGS sistema utvrđenog Pravilima rada Platnog sistema Centralne banke („Službeni list CG“, br. 48/14 i 57/14) – (u daljem tekstu: Dnevni terminski plan rada RTGS sistema).

Ako kreditna institucija ne vrati dnevni kredit do roka iz stava 1 ovog člana, Centralna banka, bez zahtjeva kreditne institucije, odobrava kreditnoj instituciji noćni kredit za likvidnost u iznosu nevraćenog dnevnog kredita.

III. NOĆNI KREDIT ZA LIKVIDNOST

Član 18

Ako na kraju isteka vremena predviđenog za razmjenu poruka za platne transakcije u skladu sa Dnevним terminskim planom rada RTGS sistema na računu kreditne institucije nema dovoljno sredstava za izvršavanje dospjelih obaveza, Centralna banka može kreditnoj instituciji odobriti noćni kredit za likvidnost (u daljem tekstu: noćni kredit).

Zahtjev za odobravanje noćnog kredita kreditna institucija može podnijeti radnim danom do 15,00 časova.

Noćni kredit kreditna institucija može koristiti pod uslovom da je za održavanje dnevne likvidnosti iskoristila 50% izdvojenih sredstava obavezne rezerve.

Član 19

Na iznos odobrenog noćnog kredita Centralna banka naplaćuje kamatu po kamatnoj stopi u visini prosječne ponderisane aktivne efektivne kamatne stope (PPAEKS) na kredite koje odobravaju kreditne institucije, izračunate na posljednji dan u mjesecu koji prethodi mjesecu u kojem se odobrava ovaj kredit, uvećane za 1 procentni poen.

Član 20

Centralna banka odobrava noćni kredit na kraju vremena određenog Dnevним terminskim planom rada RTGS sistema za razmjenu poruka za platne transakcije.

Kreditna institucija je dužna da noćni kredit, uključujući i pripadajuću kamatu, vrati Centralnoj banci narednog radnog dana do 12,00 časova.

Član 21

Ako kreditna institucija ne vrati noćni kredit u roku iz člana 20 stav 2 ove odluke, Centralna banka će kreditnoj instituciji, za period od dana dospelosti do dana naplate ovog kredita, naplatiti kamatu po stopi u visini stope zakonske zatezne kamate.

Svako vremensko kašnjenje vraćanja noćnog kredita u toku dana u kome je kreditna institucija dužna da ga vrati, smatra se kašnjenjem od jednog dana.

IV. KREDIT ZA HITNU PODRŠKU LIKVIDNOSTI

Član 22

Centralna banka može dati kredit za hitnu podršku likvidnosti kreditnoj instituciji koja ima kratkoročne poteškoće u održavanju likvidnosti.

Član 23

Zahtjev za odobravanje kredita za hitnu podršku likvidnosti sadrži, pored podataka iz člana 8 stav 2 ove odluke, i određenje perioda za koji se traži kratkoročni kredit.

Uz zahtjev za odobravanje kredita za hitnu podršku likvidnosti kreditna institucija je dužna da, pored podataka iz stava 1 ovog člana, dostavi i:

- 1) izjavu upravnog odbora da je kreditna institucija solventna;
- 2) izvještaj o stanju i razlozima nelikvidnosti;
- 3) pregled aktivnosti i mjera koje je preduzela na poboljšanju likvidnosti;
- 4) plan priliva i odliva sredstava za period za koji se traži korišćenje kredita za likvidnost;
- 5) izjavu upravnog odbora da nije mogla obezbijediti sredstva iz drugih izvora likvidnosti dostupnih na tržištu.

Ukoliko je kreditna institucija zavisno lice strane kreditne institucije, uz zahtjev za odobravanje kredita za hitnu podršku likvidnosti dužna je da podnese i izjavu te strane kreditne institucije da nije u mogućnosti da obezbijedi sredstva za neophodnu likvidnost zavisnom licu.

Ukoliko se kredit za hitnu podršku likvidnosti odobrava filijali strane kreditne institucije, uz zahtjev za odobravanje kredita za hitnu podršku likvidnosti filijala strane kreditne institucije dužna je da dostavi podatke iz stava 2 ovog člana o kreditnoj instituciji čija je filijala i podnese izjavu te strane kreditne institucije da nije u mogućnosti da obezbijedi sredstva za neophodnu likvidnost svojoj filijali.

Član 24

Kredit za hitnu podršku likvidnosti Centralna banka može dati kreditnoj instituciji na period do 180 dana.

Kreditna institucija je dužna da kredit za hitnu podršku likvidnosti vrati do isteka vremena predviđenog za razmjenu poruka za platne transakcije u skladu sa Dnevним terminskim planom rada RTGS posljednjeg dana ugovorenog roka.

Ako posljednji dan ugovorenog roka za vraćanje kredita za hitnu podršku likvidnosti pada u neradni dan, kreditna institucija je dužna da vrati ovaj kredit Centralnoj banci najkasnije do 10,00 časova prvog narednog radnog dana.

Član 25

Sa kreditnom institucijom sa kojom je zaključila ugovor o kreditu za hitnu podršku likvidnosti Centralna banka može jedanput zaključiti ugovor o obnavljanju kredita za hitnu podršku likvidnosti, pod istim uslovima, na dodatni rok od najviše 180 dana.

Obnavljanje kredita za hitnu podršku likvidnosti u skladu sa stavom 1 ovog člana može se odobriti kreditnoj instituciji koja je prethodno usvojila program mjera za rješavanje problema nelikvidnosti i koji Centralna banka ocijeni prihvatljivim.

O zahtjevu kreditne institucije za obnavljanje kredita za hitnu podršku likvidnosti odlučuje Savjet Centralne banke, donošenjem odluke o odobravanju obnavljanja kratkoročnog kredita ili o odbijanju zahtjeva.

Odlukom o odobravanju obnavljanja kredita za hitnu podršku likvidnosti Savjet Centralne banke određuje period na koji se odobrava obnavljanje kratkoročnog kredita.

Na osnovu odluke o odobravanju obnavljanja kredita za hitnu podršku likvidnosti sa kreditnom institucijom se zaključuje ugovor o obnavljanju kredita za hitnu podršku likvidnosti.

Član 26

Na iznos odobrenog kredita za hitnu podršku likvidnosti Centralna banka naplaćuje kamatu po kamatnoj stopi u visini prosječne ponderisane aktivne efektivne kamatne stope (PPAEKS) na kredite koje odobravaju kreditne institucije, izračunate na posljednji dan u mjesecu koji prethodi mjesecu u kojem se odobrava ovaj kredit, uvećane za 1,5 procentnih poena.

Član 27

Ako kreditna institucija ne vrati kredit za hitnu podršku likvidnosti u ugovorenom roku, Centralna banka će kreditnoj instituciji, za period od dana dospelosti do dana naplate ovog kredita, naplatiti kamatu po stopi u visini stope zakonske zatezne kamate.

V. KAZNENE ODREDBE

Član 28

Novčanom kaznom od 3.000 do 10.000 eura kazniće se kreditna institucija ako:

- 1) odobreni kredit za likvidnost ne koristi isključivo za izmirivanje dospjelih obaveza prema deponentima i drugim povjeriocima (član 2 stav 2);

2) ne vodi posebnu evidenciju o korišćenju sredstava iz kredita za likvidnost (član 2 stav 3).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u kreditnoj instituciji novčanom kaznom od 500 do 1.000 eura.

VI. ZAVRŠNE ODREDBE

Član 29

Danom stupanja na snagu ove odluke prestaje da važi Odluka o bližim uslovima za davanje kredita bankama u slučaju potreba za likvidnošću („Službeni list CG“, broj 82/17).

Član 30

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u “Službenom listu Crne Gore”.

SAVJET CENTRALNE BANKE CRNE GORE

O.br. 0101-2978-4/2024

Podgorica, 11.04.2024. godine

PREDSJEDAVAJUĆA,

GUVERNERKA

dr Irena Radović, s.r.